

Op 9 november 2005 is er op het geboortehuis van Hans Freudenthal een plaquette onthuld, welke is ontworpen en vervaardigd door Manfred Stenzel. Het logo van de Universiteit van Utrecht straalt nu ook in Luckenwalde, veertig kilometer ten zuiden van Berlijn. **Tom Goris** was bij deze plechtigheid aanwezig en geeft een verslag.

Didaktiker der Mathematischen Wissenschaften



Een stijlvol gedenkteken op Puschkinstrasse 38, de voormalige synagoge van Luckenwalde en geboortehuis van Hans Freudenthal.

Herr Pfarrer Detlev Riemer en Frau Bürgermeisterin Elizabeth Herzog, die onlangs ook aanwezig waren op het HF100 symposium in Utrecht hebben ervoor gezorgd dat Freudenthal wederom een begrip geworden is in Luckenwalde.

De onthulling werd gecombineerd met een herdenkingsbijeenkomst van de Kristallnacht die deze dag 67 jaar geleden plaatsvond. Zelf wist ik eigenlijk niet of ik dit nu een geslaagd idee vond; het had iets van een merkwaardige 'wiedergutmachung' naar de Joodse gemeenschap toe. Uiteindelijk bleek dat ook zo bedoeld te zijn en de manier waarop verdient alle complimenten. De onthulling zelf vond plaats na een toespraak van Frau Herzog voor het huis. In haar toespraak schetste ze het leven van Freudenthal en zijn belang voor de ontwikkeling van de didaktiek van de wiskunde. Pfarrer Riemer heeft een intensieve correspondentie met Freudenthal gevoerd in de laatste jaren van zijn leven. Hij vertelde een aardige anecdote over de naam van het Gymnasium dat Freudenthal bezocht. In zijn tijd heette de school 'Friedrich Gymnasium'. In het begin van de DDR-tijd werd dat 'Gerhardt-Hauptmann-Schule' en toen de DDR nog DDRor werd was het 'Lenin Schule'. Na de Wende moest er een nieuwe naam komen. Het zou 'Rudi Dutschke Schule', ook een bekende Luckenwalder, of 'Hans Freudenthal Schule' moeten worden. De gemeenschap raakte hier dermate verdeeld over dat uit-

eindelijk besloten is de oude naam 'Friedrich Gymnasium' in ere te herstellen ...

Na de onthulling volgde een Kristallnachtherdenkingsbijeenkomst in een kerk. Alle namen van de Luckenwaldense holocaustslachtoffers hangen ieder jaar rond deze tijd op grote banieren in deze kerk. Luckenwalde is zo'n typische voormalige DDR-stad waar de industrie na de Wende vertrokken is, waar een werkloosheid van meer dan 20% heerst, en waar helaas een opkomst van de neonazi's te signaleren valt. Tegen deze achtergrond was deze herdenkingsbijeenkomst zeer bijzonder. Met name gold dit voor de voordracht van ene Herr Goldstein, die op 4 november 1938 de allerlaatste dienst in de synagoge meege maakt had, en die vertelde wat er een paar dagen later ook in Luckenwalde gebeurde. Ik was zeer onder de indruk van deze getuigenis, op deze plaats, op deze dag.

Daarna was Freudenthal weer aan de beurt. In de raadszaal was een symposium georganiseerd. De raadszaal zat helemaal vol met opvallend veel jonge mensen, leerlingen van het Friedrich Gymnasium. Achtereenvolgens waren er voordrachten van Detlev Riemer over de brieven, Mirjam Freudenthal over haar vader, kleinzoon Bastiaan over de wandelingen, Jan Strooker (Mathematisch Instituut Utrecht) over de wiskundige en Christine Keitel (Freie Universität Berlin) over de didacticus, stuk voor stuk mooie voordrachten met een zeer persoonlijke inkleuring. Tot slot werd het dagboekinterview met Netty Rosenfeld vertoond, hetgeen met name op de oudere aanwezigen veel indruk maakte vanwege het hoge Luckenwaldegehalte in deze film. Kortom: ook hier een zeer geslaagd HF100-evenement.

Tussen Luckenwalde en Berlijn ligt 's nachts 40 kilometer duisternis, deze woensdag ook nog gevuld met enorme mistbanken. Ideale omstandigheden voor bespiegelingen op weg naar 'huis'. Ik heb Freudenthal nooit gekend, zelfs nooit gezien. Dan blijft hij toch een beetje een foto. Door de HF100 special en het HF100 symposium kreeg ik ineens veel contact met mensen die Freudenthal wel heel goed gekend hebben. Daardoor is de foto in ieder geval nu meer dan tweedimensionaal geworden. Een rijke ervaring ...

Tom Goris, Freudenthal Instituut, Utrecht